

PRAWO KARNE:

21 sierpnia - wszedł w życie art. 85a. Ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (tj. Dz.U. z 2010, nr 46, poz. 275), dodany na mocy art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 22.07.2010 r. o zmianie ustawy - prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 152, poz. 1018):

Art. 85a [niezgodne z przepisami znakowanie dróg wewnętrznych]

§ 1. Kto narusza przepisy dotyczące sposobu znakowania dróg wewnętrznych, podlega karze grzywny.

§ 2. Tej samej karze za czyn określony w § 1 podlega ten, kto zlecił wadliwe dokonanie tej czynności.

Nowy typ wykroczenia został dodany w celu zagwarantowania właściwego oznakowywania dróg usytuowanych na drogach wewnętrznych leżących w oznakowanych strefach ruchu oraz strefach zamieszkania. Aby zapewnić właściwe oznakowanie na leżących poza drogami publicznymi strefach ruchu oraz strefach zamieszkania, a w szczególności, aby ustawiane tam znaki drogowe nie były ze sobą wzajemnie sprzeczne, podmioty zarządzające drogami wewnętrznymi leżącymi w strefie zobowiązane zostały do dostosowania oznakowania tych dróg do wymagań wynikających z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, naruszenie zaś tych obowiązków zostało w art. 85a k.w. zagrożone karą grzywny.

W trakcie prac nad projektem ustawy nowelizacyjnej rozważano modyfikację dotychczasowego art. 85 k.w., jednak z uwagi na fakt, że czyn wyczerpujący znamiona art. 85 jest zagrożony zbyt surową sankcją w stosunku do uchybień formalnych, których można się dopuścić w procesie znakowania drogi wewnętrznej, zaprojektowano nowy typ wykroczenia (określony w art. 85a k.w.) Konstrukcję pierwotnie proponowanego przepisu znacznie przebudowano, w taki sposób, aby sankcję np. za bezprawne ustawienie znaku ponosiły osoby fizyczne – osoba zlecająca i wykonująca znakowanie drogi wewnętrznej w sposób niezgodny z przepisami. (por. uzasadnienie projektu ustawy, druk sejmowy nr 2816)

Ponadto:

14 września – odbyło się 1. czytanie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (druk sejmowy nr 602).

Projekt dotyczy dodania w Kodeksie karnym nowego przestępstwa polegającego na "publicznym i wbrew faktom zaprzeczaniu popełnienia aktu ludobójstwa"

Orzecznictwo:

[art. 55 i 62 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii]

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia **9.08.2012 r.**, sygn. akt: II Aka 140/12

Teza orzeczenia: Kryterium decydującym o tym, czy ilość środka odurzającego jest "znaczną", oprócz jego masy wagowej oraz rodzaju, jest także cel jego przeznaczenia.

POSTĘPOWANIE KARNE:

18 sierpnia 2012 r. - weszła w życie Ustawa z dnia 13.7.2012 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2012 r. poz. 886), na mocy której po art. 632a k.p.k. dodany został art. 632b w brzmieniu:

Art. 632b. [Orzeczenie zwrotu należności] Jeżeli w sprawach, o których mowa w art. 632 pkt 2, przyczyny umorzenia powstały w toku postępowania, sąd może orzec od Skarbu Państwa zwrot należności z tytułu ustanowienia jednego pełnomocnika.

Nowelizacja przepisów Kodeksu postępowania karnego była wynikiem potrzeby dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 października 2011 r. (sygn. akt SK 39/09), stwierdzającego niezgodność art. 632 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał orzekł, że art. 632 pkt 2 k.p.k. w zakresie, w jakim w razie umorzenia postępowania karnego z powodu śmierci oskarżonego uniemożliwia zasądzenie na rzecz pokrzywdzonego i oskarżyciela posiłkowego należności z tytułu udziału w tym postępowaniu adwokata bądź radcy prawnego, ustanowionego w charakterze pełnomocnika, narusza standardy wywodzone z art. 45 ust. 1 ustawy zasadniczej. Badając zarzuty sformułowane w skardze konstytucyjnej Trybunał przypomniał bowiem, że uregulowania dotyczące problematyki kosztów postępowania mieszczą się w tzw. prawie do sądu. W dotychczasowych wypowiedziach sąd konstytucyjny niejednokrotnie akcentował, iż pośród czynników ograniczających wyżej wymienioną gwarancję mogą znajdować się również bariery ekonomiczne, w szczególności mające postać wygórowanych opłat bądź wydatków, których pokrycie warunkuje wszczęcie oraz prowadzenie postępowania sądowego. Ponadto limitujący efekt mogą mieć także same reguły ostatecznego podziału kosztów między stronami postępowania, gdyż to one decydują o tym, czy ryzyko ekonomiczne zaangażowania w spór sądowy nie będzie nadmierne. Co więcej – zdaniem Trybunału dla uznania danego sposobu ponoszenia kosztów procesu za ograniczenie prawa do sądu nie ma znaczenia fakt, że do definitywnego obciążenia kosztami dochodzi dopiero po przeprowadzeniu całego postępowania (względnie jego określonego fragmentu), czyli w istocie wówczas, gdy prawo do sądu zostało już niejako „skonsumowane”. (por. uzasadnienie projektu ustawy, druk sejmowy nr 289).

23 sierpnia - Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 27.7.2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz.U. z 2012 r. poz. 952);

14 września - Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 28.6.2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz.U. z 2012 r. poz. 1017);

Wybrane akty wykonawcze:

4 września - weszło w życie Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16.8.2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego (Dz.U. z 2012 r. poz. 939). [§ 1 pkt 1 niniejszego rozporządzenia wszedł w życie z dniem 21 sierpnia 2012 r.]

5 września - weszło w życie Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z 3.8.2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu przeprowadzania i dokumentowania przez Żandarmerię Wojskową czynności niejawnego nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów

przestępstwa, a także przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej (Dz.U. z 2012 r. poz. 943);

27 września - weszło w życie Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 22.8.2012 r. w sprawie sposobu ewidencjonowania wprowadzonych do obrotu materiałów wybuchowych, broni, amunicji oraz wyrobów i technologii o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz.U. z 2012 r. poz. 1008);

(!) 1 października – wchodzi w życie Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 września 2012 r. zmieniające rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U z 2012 r., poz. 1070).

Ponadto:

14 września – odbyło się 1. czytanie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk sejmowy nr 604). Projekt ten dotyczy rozszerzenia katalogu (art. 88 i 51 kpk) osób uprawnionych do działania w imieniu pokrzywdzonych w procesie karnym o osoby najbliższe pokrzywdzonym a także umożliwienia osobie zawiadamiającej o popełnieniu przestępstwa, której prawa zostały naruszone, złożenie zażalenia na postanowienie prokuratury o umorzeniu postępowania przygotowawczego bądź odmowie jego wszczęcia.

19 września – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał ustawę z dnia 31.8.2012 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw.

Celem powyższej ustawy jest wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 marca 2011 r. (sygn. akt SK 13/08), którym to Trybunał uznał za niezgodny z Konstytucją przepis dekretu z dnia 26 października 1950 r. o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym, stanowiący podstawę różnicowania sytuacji świadków, w zależności od tego, czy wezwani zostali do złożenia zeznań w postępowaniu cywilnym, czy karnym.

Ustawa stanowi próbę kompleksowego uregulowania zwrotu wszelkich kosztów stawiennictwa świadków i innych osób wzywanych w toku postępowań. Przewiduje jednolite zasady zwrotu świadkowi kosztów podróży i innych należności, niezależnie od tego, w jakim postępowaniu został on wezwany do stawiennictwa i złożenia zeznań. Ustawa wprowadza m.in. do działu XIV Kodeksu postępowania karnego („Koszty procesu”) nowe przepisy (art. 618a – 618l) regulujące zasady zwrotu świadkom kosztów podróży oraz zwrotu zarobku lub dochodu utraconego z powodu stawiennictwa. Ustala również zasady określenia wysokości wynagrodzenia dla biegłych, tłumaczy i specjalistów powołanych przez sąd lub organ prowadzący postępowanie przygotowawcze.

Ponadto ustawa - zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych - osobom podlegającym powszechnemu obowiązkowi obrony wezwanym do osobistego stawiennictwa przyznaje prawo do zwrotu kosztów dojazdu i powrotu, osobom wezwanym do osobistego stawiennictwa przez organ administracji publicznej w związku z toczącym się postępowaniem przed tym organem, przyznaje prawo do zwrotu kosztów podróży i innych należności; zalicza do kosztów postępowania podatkowego koszty podróży i inne należności świadków, biegłych i tłumaczy.

19 września – Prezydent podpisał ustawę z dnia 31.8.2012 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego.

Celem ustawy jest wdrożenie do polskiego porządku prawnego przepisów decyzji ramowej Rady 2009/948/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie zapobiegania

konfliktom jurysdykcji w postępowaniu karnym i w sprawie rozstrzygnięcia takich konfliktów, jak również przepisów decyzji ramowej Rady 2009/829/WSiSW z dnia 23 października 2009 r. w sprawie stosowania przez państwa członkowskie UE zasady wzajemnego uznawania do decyzji w sprawie środków nadzoru stanowiących alternatywę dla tymczasowego aresztowania. W celu implementacji powyższych decyzji ustawodawca dodaje w przedłożonej do podpisu ustawie do ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) nowe jednostki redakcyjne: art. 592a-592f dotyczące zapobiegania i rozwiązywania sporów jurysdykcyjnych w postępowaniu karnym pomiędzy organami sądowymi państw członkowskich Unii Europejskiej, oraz nowe rozdziały: 65c i 65d dotyczące wystąpienia przez Rzeczpospolitą Polską do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie środka zapobiegawczego oraz o wykonanie w Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenia wydanego w innym państwie Unii Europejskiej w celu zapewnienia prawidłowego toku postępowania.

Orzecznictwo:

[Wniesienie subsydiarnego aktu oskarżenia - brak możliwości przywrócenia terminu]

15.5.2012 r. i 25.9.2012 r. Trybunał Konstytucyjny (SK 28/1) rozpoznawał skargę konstytucyjną Zygmunta G. dotyczącą wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia (brak możliwości przywrócenia terminu).

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 55 § 1 zdanie pierwsze ustawy z 6.6.1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555 ze zm.) w zakresie, w jakim nadaje ustanowionemu w nim terminowi do wniesienia aktu oskarżenia charakter prekluzyjny, jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Trybunał stanął na stanowisku, że ocena konstytucyjności art. 55 § 1 zdanie pierwsze k.p.k. musi być dokonywana w kontekście całości uprawnień pokrzywdzonego w zakresie inicjowania postępowania karnego. Ofiara przestępstwa dysponuje bowiem katalogiem uprawnień w celu dochodzenia swoich praw w postępowaniu karnym. Zasadniczym instrumentem ochrony praw pokrzywdzonego jest zasada legalizmu powiązana z obowiązkiem starannego wyjaśnienia sprawy przez organy kompetentne do prowadzenia śledztwa lub dochodzenia. K.p.k. gwarantuje pokrzywdzonemu prawo do zaskarżenia do sądu postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania i o umorzeniu postępowania. Pokrzywdzony ma zatem zapewniony dostęp do sądu w celu ochrony jego interesów w sytuacji sporu z właściwymi organami decydującymi w sprawie wniesienia aktu oskarżenia. Możliwość wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia stanowi dodatkowy instrument ochrony interesów pokrzywdzonego, wykraczający poza zakres uprawnień pokrzywdzonego, których zapewnienia wymaga konstytucja.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego nadanie terminowi do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia charakteru prekluzyjnego nie może zostać uznane za naruszenie zasad sprawiedliwej procedury sądowej w stopniu uzasadniającym stwierdzenie niezgodności tego rozwiązania z art. 45 ust. 1 konstytucji. Przyjęte rozwiązanie mieści się w zakresie swobody regulacyjnej pozostawionej ustawodawcy przez konstytucję.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia **13.09.2012 r.**, sygn. akt: II Aka 129/12

Teza orzeczenia: 1) zasada ryzyka Skarbu Państwa, na jakiej oparta jest odpowiedzialność Skarbu Państwa z art. 552 § 4 k.p.k., a także zasada słuszności jednoznacznie przemawiają za

tym, iż samego zaliczenia tymczasowego aresztowania na poczet orzeczonych kar w tej lub innej sprawie nie można potraktować jako całkowitej rekompensaty szkody i krzywdy wynikłej z tymczasowego aresztowania; 2) zaliczenie tymczasowego aresztowania stosowanego w sprawie częściowo na poczet efektywnie wykonywanej kary grzywny i częściowe zrekompensowanie w ten sposób w naturze szkody nie może stanowić przeszkody w dochodzeniu przez wnioskodawcę naprawienia szkody (odszkodowania i zadośćuczynienia) za niezrekompensowaną część szkody i krzywdy z pozostałego okresu tymczasowego aresztowania zaliczonego na poczet kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania; 3) gdy szkoda wynikła z oczywiście niesłusznego tymczasowego aresztowania nie zostanie wynagrodzona w całości, według jednego z powyższych sposobów, to nie do przyjęcia jest stwierdzenie SN o tym, iż taka restytucja jest niemożliwa z powodu logicznej relacji między instytucją zaliczenia okresu niesłusznego aresztowania i odszkodowania (wzajemnego wykluczania się) oraz ze względu na brak norm określających reguły umożliwiające uwzględnienie przy określaniu wysokości zasądanego odszkodowania i zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie oraz z tego powodu, że okres aresztowania, chociażby częściowo, został już zaliczony na poczet orzeczonej kary i przy jednoczesnym istnieniu reguł zaliczenia okresu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania na poczet kary pozbawienia wolności i kar wolnościowych (grzywny i ograniczenia wolności)

[art. 12 ust. 2, 4 i 5 pkt 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.) oraz art. 626 § 1 k.p.k.]

Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia **20.09.2012 r.**, sygn. akt: II S 38/12

Teza orzeczenia: Zgodnie z treścią art. 554 § 2 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, sprawy o odszkodowanie, powinny być rozpoznawane w pierwszej kolejności i ze szczególną dbałością o prawa pokrzywdzonych. Ideą tych instytucji jest świadczenie przez Państwo Polskie satysfakcji moralnej i rekompensaty finansowej dla osób, które przyczyniły się do odzyskania niepodległego bytu Państwa.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia **20.09.2012 r.**, sygn. akt: II AKzw 783/12

Teza orzeczenia: W chwili orzekania o dopuszczalności tzw. dozoru elektronicznego konieczne jest m.in. ustalenie, które z kar pozbawienia wolności podlegają wykonaniu, i w jakim zakresie.

[art. 437 § 2 k.p.k. i art. 6 ust. 4 ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego]

Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia **20.09.2012 r.**, sygn. akt: II AKzw 793/12

Teza orzeczenia: Skoro przepis art. 6 ust. 4 cyt. ustawy mówi o karach, które skazany ma odbyć kolejno, to chodzi o sumę kar, które nadają się do wykonania w chwili orzekania o tzw. dozorze elektronicznym